

június 18., 11–13. o.; június 15., 11–13. o.; július 2., 7. o.; július 9., 5. o.; augusztus 20., 5. o.; Leon Poliakov: „Juifs contra camions: l’histoire de Joel Brand”. *Le Monde Juif*, Párizs, 11, 11. sz. 1957. október, 3–7. o.

86. Tel-avivi tartózkodása idején írt egy 46 oldalas jelentést a magyarországi zsidók helyzetéről: *Memorandum über die jetztige Lage der Juden Ungarns*, amely minden jel szerint Weissberg *Advocate for the Dead* c. könyvének szolgált alapjául. Az 1945. január 25-én kelt memorandum másolatát lásd Központi Cionista Archívum, Jeruzsálem, S26/1190a/b.

87. Weissberg, *i. m.*, 176–185. o.

88. 1964. májusi, frankfurti tartózkodása során, Eichmann egykori legközelebbi munkatársainak, Krumejnek és Hunschénak a perén tanúskodva, Brand beismerte, hogy „szörnyű hibát” követett el, amikor Eichmann ajánlatát az angoloknak továbbította. Csak később jött rá, hangsúlyozta, hogy „Himmler azért próbálta elhinteni a bizalmatlanság magvait a szövetségesek között, hogy előkészítse az általa hön óhajtott Moszkva-ellenes náci–nyugati koalíciót”. *The New York Times*, 1964. május 21.

89. Weissberg, *i. m.*, 15. o.

90. *Uo.*, 178–179. o.

91. *The New York Times*, 1944. május 20.

92. Néhány ilyen értelmű távirata megtalálható a Weizmann-Archívumban és a londoni Public Record Office-ban. Lásd például 371/42807. fo. 75. o.

93. 1944. június 29-én Pinkerton útján Wise rabbihoz eljuttatott kérelem.

94. Lásd az 1944. október 17-én ezekhez a vezetőkhez küldött táviratainak másolatát: Központi Cionista Archívum, Jeruzsálem, S26/1190a/b.

95. Lásd például Aryeh Morgenstern: „Va’ad hatzala ha’meuchad shelid ha’ Sochnut ha’yehudit upheulotov beshanim 1943–1945. (A Jewish Agency Egyesült Mentőbizottsága és működése 1943–1945-ben.) *Yalkut Moreshet*, Izrael, 1971. 13. sz. 60–103. o. Magyarországról lásd elsősorban 84–92. o. Lásd még Shabetai B. Beit-Zvi: *Ha’tsiyonut hapost Ugandit ba’mishvoar ha’shoa*. (Az Uganda utáni cionizmus a Holocaustot olvasztótégelyében.) Bronfman, Tel-Aviv, 1977, 495. o.

A Yishuv-vezetőknek a Brand-féle misszióra vonatkozó álláspontját rokonszenvezőbben tárgyalja Dina Porat, *i. m.*, 188–211. o.

96. Endre később tagadta, hogy tudomása lett volna a Kasztner- vagy a Brand-ügyről. Baký azt állította, hogy hallott róluk, és hogy Hans Geschke, az SD magyarországi parancsnoka kérésére utasította Haint, engedje szabadon Kasztner és barátait. Endre és Baký eskü alatt tett vallomása dr. Pollák Endre ügyész előtt az erdélyi háborús bűnösök perében 1945. december 17-én és 18-án. Mindkét vallomás eredetije a szerző birtokában.

97. *Der Kastner-Bericht*, 105. o.

98. 1946. február 10-i keltezéssel Genfből küldött bizalmas jelentésében Glatz Zoltán úgy nyilatkozik, hogy Kolozsvárott az utazók listájának összeállításában Fischer József (Kasztner apósa), Danzig Hillel, Marton Lajos, Kertész Jenő és Weiss Sándor vettek részt. A nepotizmus példáit sorolva megjegyzi, hogy Fischer családjából 32-en, Léb Zsigmondéból kb. 20-an, Balázs Endrééből kb. 14-en kerültek be a transzportba. Yad Vashem, irattár, M-20/95. Azon személyek listáját, akik végül elutaztak Budapestre, majd onnan tovább Bergen-Belsenbe, lásd a Yad Vashem irattárában: M-20/59. és M-20/68.

99. Lásd Kaltenbrunner 1944. június 30-i válaszlevelét Bécs polgármestere, Blaschke SS-Brigadeführer június 7-i kérelmére, amely a „Bécs városában feltétlenül elvégzendő háborús munkálatokhoz szükséges munkaerő biztosítására” vonatkozott.